

Пластичний малюнок не виникає з нічого. Він є відображенням внутрішнього світу персонажу й актор повинен ретельно проаналізувати запропоновану постановником концепцію для цікавої глядачу вибудови свого існування на сцені. Актор повинен вміти синхронізувати свої рухи з рухами партнерів, створюючи єдиний пластичний ансамбль.

Серед найбільш характерних рис побудови пластичного малюнку ролі можна назвати те, що актор повинен бути повністю відкритим до експериментів, імпровізації та творчого пошуку навіть у класичних за режисерською формою виставах, і передусім для того, щоб знайти найбільш точний та виразний пластичний малюнок. Це допоможе підсилити свого персонажа й залучити нові можливості для розкриття характерності та трактовки персонажа. Однак це має бути зроблено актором не відокремлено, а зважаючи на ансамблевість вистави. Тому що неправильно прочитаний глядачем через пластичну партитуру ролі герой не зможе донести загальну ідею постановки.

Підсумовуючи, зауважимо, що робота над пластичним малюнком ролі — це складний та багатогранний процес, що вимагає від актора високого рівня майстерності, творчої віддачі та постійного самовдосконалення. Це мистецтво, що дозволяє актору передати найтонші нюанси людської душі та створити незабутні сценічні образи. Творчий пошук дозволяє актору знайти унікальний і неповторний пластичний малюнок ролі, але він має бути чітко виражений та сконцентрований на покращення загальної мети.

Пластика є потужним інструментом для передання емоцій, переживань та думок персонажа, які не завжди можна виразити словами, і тому тіло актора стає своєрідним «дзеркалом» виявлення сутності персонажа, відображаючи його змістовне наповнення та внутрішній світ. Безумовно, у сучасному театральному процесі пластичний малюнок, створений універсальним у своїх компетенціях актором, може мати й самостійну естетичну цінність, збагачуючи та роблячи виставу більш видовищною і привабливою. Однак варто зважати, що через рухи та жести актор може передати приховані сенси, навіть певні натяки та алегорії, що містяться в тексті п'єси, додати виставі глибини та багатозначності, але при неточній і частковій передачі пластичного малюнку роль може бути знівельована в очах глядача. Тому варто зосередитись на якісному підготовчому процесі як теоретичних, так і практичних моментів при створенні пластичного малюнку майбутньої ролі.

О. Гордєєва

ПРО ДЕЯКІ ЗАВДАННЯ ВОКАЛЬНОГО ТА МОВНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТЬОГО АКТОРА ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ

O. Gordeyeva

ON SOME TASKS OF VOCAL AND LANGUAGE EDUCATION OF A FUTURE ACTOR OF DRAMATIC THEATER

Сучасний драматичний театр висуває підвищені вимоги до системи музично-вокальної підготовки драматичного актора. Театральна практика показує, що митцю стають підвладні мюзикл, музична комедія, рок-опера та інші музично-театральні жанри, де велику роль відіграють вокальні та мовні засоби виразності.

Співучий актор на сцені драматичного театру — це синтез авторської технології та вокалу. Для того щоб брати участь у музичній виставі на професійній сцені, випускник мистецького вишу повинен володіти добре поставленим голосом, основою якого є правильне дихання та вокальна техніка. Драматичний актор не може творити, виконуючи той чи інший вокальний твір без необхідних навичок співочої техніки, особливої мовної майстерності. Це потрібно для того, щоб під час виступу на сцені реалізовувати свій творчий задум та утримувати увагу глядацької аудиторії.

Викладачам вокалу мистецьких ЗВО України відомо про те, що не можна тілом, яке не підготовлено фізично, передавати несвідому творчість природи. Митцю складно створювати органічний вокальний образ, якщо не володіти майстерністю актора та не розуміти базові закони дії виконавця на сцені. До того ж, неможливо й радикально розділяти процес роботи над вокальною технікою та художніми вокально-сценічними засобами. В результаті цілеспрямованої роботи актора з оволодіння своїм тілом, мовним апаратом, нервами, увагою формуються специфічні якості, які заведено називати професійними. Іншою мовою, уміння «нести себе» — це не тільки естетична сторона проблеми, але й технічна, тому що тіло виконавця, як і вокальний голос, — це його інструмент.

Водночас, щоб досягти бажаного успіху в професійному становленні, актору необхідно докладати постійних зусиль та наполегливо працювати над собою. Виконавець будь-якої ролі завжди повинен пам'ятати, що яким би не був яскравим його природний голос, він не замінить йому відсутність технічних навичок, що сприяють успішності вокально-сценічної діяльності (прийоми дихання, розширення діапазону, звукоутворення, артикуляція).

Система музичного виховання відрізняється й потребою досягти «звукомовної» майстерності на основі завдань режисера під час підготовки вистави. Доречно нагадати, що видатний український режисер Лесь Курбас у музичних партитурах до багатьох своїх вистав прагнув досягти повного злиття слова та музики. Так, наприклад, у відомій постановці «Гайдамаків» за Т. Шевченком (1920 р.) режисер у роботі з акторами В. Чистяковою та Ф. Лопатинським у ліричній сцені кохання Оксани та Яреми звернувся до музики композитора Н. Прусліна. Він вимагав від виконавців зберігати ритм поетичного слова Т. Шевченка та водночас триматися в темпоритмі музики Н. Прусліна. Художня інтуїція Л. Курбаса незмінно підказувала йому, у яких випадках музичний ритм, мелодичні акценти можуть домінувати над словом, а в яких, навпаки, — мовний ритм та мовні акценти стають провідним, організуючим засобом створення сценічної дії. Безперечно, курбасівські принципи роботи над мовно-музичною партитурою в «Гайдамаках» та інших виставах, де велике значення надавалось музиці, мають посісти важливе місце в сучасній методикі виховання актора драматичного театру.

Процес формування майбутньої особистості — це завжди спільний пошук педагога та здобувача, але провідна роль викладача в цьому є головною. Тому, підсумовуючи вище зазначене, можна стверджувати, що мовна та вокальна постановка голосу актора драматичного театру займає важливе місце в процесі його мистецького зростання та професійної підготовки.